

Διδασκαλία της νομικής μετάφρασης: σχέδιο μαθήματος

Άννα Κοκκινίδου

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Περίληψη

The present paper discusses a lesson plan comprising two three-hour seminars on legal translation, destined for training jurists/lawyers in general and legal translation theory and practice. The lesson plan that develops in stages, concerns the familiarization of the target audience with legal translation based on the main theoretical principles, taking into consideration the fact that lawyers usually lack methodological knowledge in translation, while they are legally equipped to translate and certify legal translations. The specific lesson plan was implemented before an audience of more than a hundred (young) lawyers of the Bar Association of Thessaloniki. Before and after the seminars, the trainees were given specific questionnaires. For the purposes of the present paper few of the items are presented, as focus is placed on the teaching procedure and the methodology involved. Finally, the text-linguistic approach is discussed following/in/along specific steps concerning the ST analysis, the TT production and the final delivery of the TT through a bilingual review of both texts, while the TRADOS CAT tool is briefly presented as, according to the questionnaire, only 5% of the attending audience had previous knowledge of the CAT tools used in translation.

Λέξεις-κλειδιά: teaching of legal translation, translation training, legal translation lesson plan

1. Εισαγωγή και τα δεδομένα πριν τη διεξαγωγή των μαθημάτων νομικής μετάφρασης

Η παρούσα εισήγηση αφορά τη διδασκαλία της νομικής μετάφρασης σε νομικούς και εφορμά από την υπό εκπόνηση διδακτορική διατριβή της γράφουσας με θέμα τη διδακτική της νομικής μετάφρασης. Συγκεκριμένα, συζητείται σχέδιο μαθήματος που αφορά την εξοικείωση των νομικών με τη νομική μετάφραση βάσει των κύριων θεωρητικών αρχών, δεδομένου ότι οι νομικοί και οι δικηγόροι κατά κανόνα στερούνται μεθοδολογικών γνώσεων για τη μετάφραση, ενώ κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους καλούνται να μεταφράζουν νομικά κείμενα, διαθέτουν δε εκ νόμου το δικαίωμα επίσημης μετάφρασης.

Συγκεκριμένα το προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος είναι εισαγωγικού χαρακτήρα με έμφαση στον τρόπο κειμενογλωσσολογικής επεξεργασίας του κειμένου-πηγή (στο εξής: Κ.Π.), ώστε να εξοικειωθεί το κοινό-στόχος με τον τρόπο προσέγγισης ενός προς μετάφραση νομικού κειμένου, με βάση τις κειμενικές αρχές και σε αναφορά με όλα τα γλωσσικά επίπεδα αξιοποιώντας τις βασικές μεταφραστικές στρατηγικές. Συνοπτικά, η συγκεκριμένη εισήγηση πραγματεύεται τη διδακτική προσέγγιση στη μετάφραση των νομικών κειμένων, όταν οι επιμορφούμενοι είναι νομικοί και έχει ως στόχο τη διατύπωση κάποιων σημαντικών εισαγωγικών παρατηρήσεων ως προς την αξία και τη χρηστικότητα της εξοικείωσης των νομικών με τις αρχές της νομικής μετάφρασης.

Για την εξέταση του παραδείγματός μας θεωρείται δεδομένη η γνώση της νομικής ορολογίας από τους υποψήφιους μαθητές, καθώς και η ενδεικνυόμενη γλωσσική επάρκεια, συνεπώς έμφαση θα δοθεί στο πώς μαθαίνει να επεξεργάζεται ο νομικός μεταφραστής το Κ.Π., πώς χρησιμοποιεί τα διαθέσιμα εργαλεία, ώστε να παράγει ένα ικανοποιητικό κείμενο-στόχος (στο εξής: Κ.Σ.). Σημειώνεται πως στην παρούσα

**Πρακτικά της 6^{ης} Συνάντησης Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων
Τομέας Μετάφρασης του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Α.Π.Θ.
25-27 Μαΐου 2017, Θεσσαλονίκη**

εισήγηση αναφέρονται και ορισμένα στατιστικά δεδομένα που αντλήθηκαν κατά την πιλοτική εφαρμογή του συγκεκριμένου σχεδίου μαθήματος στο κοινό-στόχος των ασκουμένων και νεαρών δικηγόρων του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης κατά τον Νοέμβριο του 2017.

Σημειώνεται ότι, από την πρώτη ανάγνωση των μαθημάτων που διοργανώθηκαν, από την αίσθηση της πρόσληψης του σεμιναρίου, το κοινό των δικηγόρων ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για τη μετάφραση και το σκέλος της θεωρίας της μετάφρασης. Εν προκειμένω, από την άποψη σταδιοποίησης της διαδικασίας, ακολουθήθηκαν τα ακόλουθα βήματα:

1) δόθηκε ειδικό ερωτηματολόγιο πριν την έναρξη του σεμιναρίου για να εξακριβωθεί η οικειότητα του κοινού-στόχου με τη θεωρία της μετάφρασης,

2) μελετήθηκε το ερωτηματολόγιο ως ανάλυση αναγκών και προσαρμόστηκε αναλόγως (δεν χρειάστηκε ιδιαίτερη προσαρμογή, καθώς επιβεβαιώθηκε η αρχική υπόθεση ότι οι δικηγόροι-μεταφραστές, σε μεγάλο ποσοστό δεν είχαν παρακολουθήσει μαθήματα μετάφρασης, οπότε τα ερωτήματα δεν επηρεάστηκαν).

Ορισμένα από τα βασικά ερωτήματα που τέθηκαν πριν τη διεξαγωγή των μαθημάτων στους νομικούς/δικηγόρους και οι απαντήσεις σε ποσοστό επί τοις εκατό παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

ΕΡΩΤΗΜΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ %
Έχετε μεταφραστική εμπειρία ;	ΝΑΙ: 51% ΟΧΙ:49%
Έχετε παρακολουθήσει μαθήματα σχετικά με τη θεωρία της μετάφρασης/τη μετάφραση;	ΝΑΙ: 15% ΟΧΙ:85%

Πίνακας 1: Απαντήσεις νομικών/δικηγόρων σχετικά με την επιμόρφωση για τη μετάφραση

Ακολούθως, παρατίθεται το σχέδιο μαθήματος αναλυτικά ανά στάδια, ενώ έπεται η συνοπτική παρουσίαση ορισμένων σημαντικών ευρημάτων ως προς τη διδασκαλία της νομικής μετάφρασης σε νομικούς.

2.Το σχέδιο μαθήματος σε στάδια

Στο ακόλουθο σχέδιο μαθήματος αποτυπώνονται τα στάδια που πρακτικά ακολουθήθηκαν κατά τη διεξαγωγή του σεμιναρίου με βάση τις ανάγκες του κοινού-στόχου βάσει ερωτηματολογίου που δόθηκε πριν το σεμινάριο κατάρτισης.

Εισαγωγή: Εισαγωγικά, αναφερόμαστε στη μετάφραση και τη λειτουργία της ως επιστήμης. Δίνονται, δηλαδή, βασικοί ορισμοί της μετάφρασης (Κουτσιβίτης 1994: 29-30, Κεντρωτής 1996: 118, Κριμπάς 2005: 37, Ladmiral 2007: 27) και της νομικής μετάφρασης (Gémar 1979: 2, Kerby στο Gémar 1998: 1 ειδικότερα για τη σχέση γενικής/νομικής γλώσσας βλ. Βαλεοντής και Κριμπάς 2014: 17) και η βασική ορολογία (κείμενο-πηγή/κείμενο-στόχος, γλώσσες εργασίας, γλώσσα-πηγή/γλώσσα-στόχος). Το κοινό των νομικών προφανώς πρέπει αρχικά να εξοικειωθεί και με τη μεταγλώσσα που χρησιμοποιείται στη μετάφραση για την περιγραφή της διαδικασίας.

Αναφέρονται βασικά σχήματα μετάφρασης (π.χ. Gémar, Nida «ανάλυση-μεταφορά-αναδόμηση», το σχήμα του Newmark, θεωρία του σκοπού των Vermeer και Reiss στο Βήδενμαιορ 2011: 61) σε μορφή βασικών στοιχείων της θεωρίας και αναφέρεται η σχέση τους με τη νομική μετάφραση.

Στάδιο 1: Βασικές αρχές της ανάλυσης του κειμένου

Αναφέρονται στους επιμορφούμενους οι κειμενικές αρχές και οι βασικές αρχές της κειμενογλωσσικής ανάλυσης κειμένου. Η εξοικείωση με τις επτά κειμενικές αρχές της

**Πρακτικά της 6^{ης} Συνάντησης Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων
Τομέας Μετάφρασης του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Α.Π.Θ.
25-27 Μαΐου 2017, Θεσσαλονίκη**

κειμενογλωσσολογίας (συνοχή, συνεκτικότητα, προθετικότητα, αποδεκτότητα, πληροφορικότητα, καταστασιακότητα, διακειμενικότητα (Beaugrande και Dressler 1981: 49 επ. και για την ελληνική τους εκδοχή στοιχεία από Κριμπάς 2017: 24-25). Η ανάλυση των κειμενικών αρχών με βάση τα γλωσσικά επίπεδα και τα επίπεδα του λόγου θεωρείται μια εξαιρετικά χρήσιμη και χρηστική διαδικασία για τη νομική μετάφραση. Αναφέρονται οι σχέσεις των επιπέδων και των λειτουργιών του λόγου με τις κειμενικές αρχές: μορφοσύνταξη, λεξιλόγιο και γραμματική (συνοχή), σημασιολογία και συντακτικές δομές (συνεκτικότητα), ύφος, γλωσσικό μητρώο, υφολογικές επιλογές (προθετικότητα, αποδεκτότητα και καταστασιακότητα), πληροφορίες του κειμένου (πληροφορικότητα), επικοινωνιακή κατάσταση και πράξεις λόγου (καταστασιακότητα), σχέσεις με άλλα κείμενα και κειμενικές συμβάσεις (διακειμενικότητα). Με βάση την κειμενογλωσσική προσέγγιση στη μετάφραση προτείνεται το μοντέλο της νομικής μετάφρασης που αφορά την κειμενική επεξεργασία του Κ.Π.- τη μετάφραση- την κειμενική επιμέλεια του Κ.Σ. -σε σύγκριση με το Κ.Π.- και ως «αυτόνομο» κείμενο.

Επιπλέον, με βάση τις εν λόγω αρχές δίνονται τεμάχια νομικών Κ.Π. προς διευκρίνιση των αρχών στην πράξη. Για παράδειγμα, ως προς τη διακειμενικότητα¹:

ΑΡΙΘΜΟΣ: 2.228 ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ, ΑΞΙΑΣ ΚΑΤΑ ΔΗΛΩΣΗ ΕΥΡΩ 500.000 ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ Δ.Ο.Υ. ΕΥΡΩ 167.065,83.- ΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟ 2.117/2015 ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ ΜΟΥ.-

Πίνακας 2: Απόσπασμα κειμένου για τη μελέτη της διακειμενικότητας

Στάδιο 2: Ορισμός και επεξεργασία του Νομικού Κειμένου

Διευκρινίζεται το ποιο κείμενο συνιστά Νομικό Κείμενο (ΝΚ). Κατά τον Μ. Πολίτη (2013: 2) το νομικό κείμενο είναι αυτό που «περιέχει μήνυμα που παράγει έννομα αποτελέσματα» και παρουσιάζονται οι κατηγοριοποιήσεις του βάσει της κατηγοριοποίησης των Μ. Politis και Μ. Canelloroulou-Botti.

Αποτελεί ένα χρήσιμο και αναγκαίο στάδιο που καταδεικνύει και την κειμενική στρατηγική που ενδείκνυται να ακολουθήσουμε ή/και το πού θα δώσουμε έμφαση κατά την επεξεργασία του Κ.Π.:

Θυμίζουμε, συνεπώς, πως τα ΝΚ διακρίνονται σε:

- 1) κείμενα που περιέχουν κανόνες δικαίου
- 2) κείμενα που συντάσσονται κατ' εφαρμογήν κανόνων δικαίου
- 3) κάθε κείμενο που παράγει ή μπορεί να παραγάγει έννομες συνέπειες
- 4) κείμενα θεωρίας
- 5) κείμενα εκλαΐκευσης νομικών εννοιών και άρθρα εφημερίδων ή περιοδικών στα οποία συζητούνται νομικά ζητήματα] (Politis και Canelloroulou-Botti στο Βαλεοντής και Κριμπάς 2014: 43).

Σημειώνεται πως «εντός νομικού κειμένου που ανήκει σε μία από τις τρεις πρώτες από τις προαναφερθείσες κατηγορίες νομικών κειμένων, κάθε όρος (τεχνικός, επιστημονικός κ.λπ.) αποκτά νομική σημασία, καθίσταται δηλαδή νομικός όρος» (Κριμπάς, 2012: 251) και συζητείται αναλυτικά η κειμενική υφή και δομή των Ν.Κ. με βάση την τυπολογία τους, ενώ δίνονται κειμενικά τεμάχια προς αναγνώριση των τύπων και διευκρινίζεται πως

¹ Η διακειμενικότητα χαρακτηρίζει ένα κείμενο, όταν σε αυτό χρησιμοποιούνται λέξεις και δομές που συνηθίζονται σε κάθε κείμενο αντίστοιχου είδους ή/και τύπου και αναμένονται από το χρήστη, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου του (Κριμπάς 2017: 25). Στα νομικά κείμενα υπάρχουν συμβάσεις που γίνονται αυστηρά σεβαστές και παραπέμπουν σε κείμενα της ίδιας τυπολογίας (π.χ. συμβολαιογραφικός λόγος ή νομοθετικές διατυπώσεις κ.λπ.).

**Πρακτικά της 6^{ης} Συνάντησης Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων
Τομέας Μετάφρασης του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Α.Π.Θ.
25-27 Μαΐου 2017, Θεσσαλονίκη**

ορισμένα κείμενα εμπίπτουν σε περισσότερους από έναν τύπους. Επίσης, σημειώνεται η κατηγοριοποίηση με βάση το λειτουργικό και το γλωσσικό κριτήριο (βλ. Γιουτίκας 2016: 32). Διευκρινίζεται, επιπλέον, ότι ο νομικός μεταφραστής αντιμετωπίζει τη δυσκολία πραγμάτευσης πολλών γνωστικών αντικειμένων εντός του ΝΚ. Έτσι, το περιεχόμενο των νομικών κειμένων αφορά πολλά άλλα γνωστικά αντικείμενα και πεδία πέρα από το δίκαιο. Τα κείμενα μπορεί να περιέχουν εξειδικευμένες πληροφορίες για τη νομική ρύθμιση ζητημάτων, που άπτονται διάφορων θεματικών πεδίων, όπως: ο τουρισμός, η ναυσιπλοΐα, η μηχανική, η ενεργειακή πολιτική, η οικονομία και η διοίκηση, το εμπόριο, οι επιχειρήσεις, το περιβάλλον/η οικολογία, η αυτοδιοίκηση, η αρχαιολογία, η λειτουργία μηχανημάτων και εξοπλισμών, η βαριά βιομηχανία, το άσυλο και η μετανάστευση, η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.λπ.

Βάσει της ως άνω παρατήρησης δίνονται δείγματα από νομικά Κ.Π. προς διερεύνηση του ειδικού πεδίου ορολογίας πέραν του δικαίου. Επίσης, συζητείται η νομική γλώσσα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της (Βαλεοντής και Κριμπάς 2014: 23, 39) και η κειμενική τυπολογία μέσω παραδειγμάτων ΝΚ.

Στάδιο 3: Κειμενική ανάλυση στο προ-μεταφραστικό στάδιο

Της παραπάνω ανάλυσης έπεται η κειμενική ανάλυση των Κ.Π. Συγκεκριμένα, αναλύουμε τους κειμενικούς παράγοντες επί των προς μετάφραση κειμένων, εξάγουμε τη νομική ορολογία και μαθαίνουμε πως να χρησιμοποιούμε τις πηγές και τα παράλληλα κείμενα. Συνεπώς, συγκεκριμενοποιούμε την τυπολογία και δουλεύουμε πλέον σε συγκεκριμένα κείμενα τα οποία και θα μεταφράσουμε στη συνέχεια (στην προκείμενη περίπτωση η μετάφραση έγινε στο 2^ο τρίωρο σεμινάριο). Η διαδικασία, σε αυτό το στάδιο αφορά και την κατάτμηση του Κ.Π. σε ελάχιστες μεταφραστικές ενότητες (ΜΕ) και την παρουσίαση της οργάνωσης του Κ.Π. σε μεταφραστικό εργαλείο (εν προκειμένω το Trados 2017). Γίνεται βασική επίδειξη του εργαλείου CAT, καθώς σύμφωνα με το ερωτηματολόγιο το 99% των δικηγόρων/νομικών που παρακολούθησαν το δεύτερο σεμινάριο δεν γνώριζαν πώς να χρησιμοποιούν μεταφραστικά εργαλεία.

3. Η μετάφραση των νομικών κειμένων στο σεμινάριο και η τελική επεξεργασία

Αναλύοντας την ως άνω επιμορφωτική προσέγγιση και μέσω, ιδίως, της πρακτικής εφαρμογής της είναι προφανές αυτό που δηλώνει και ο J.C. Gémar (1979: 37) ότι οι αρχές της διδασκαλίας της μετάφρασης παραμένουν οι ίδιες, καθώς και οι μηχανισμοί και αφορούν αυτό που συνολικά ονομάζουμε «τεχνική μετάφραση». Συνολικά, στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η διαδικασία μετάφρασης, όπως παρουσιάστηκε στο σεμινάριο:

➤ Προσεκτική ανάγνωση του Κ.Π.-κατάτμηση σε Μ.Ε. όπως το εξάγει το TRADOS στη δίγλωσση απεικόνιση ή σύμφωνα με τον διδάσκοντα
➤ Κειμενική επεξεργασία και ανάλυση των παραγόντων- εξαγωγή όρων και δύσκολων σημείων
➤ Μελέτη και αναζήτηση της ορολογίας
➤ Μετάφραση-παραγωγή του Κ.Σ.
➤ Αντιπαραβολή και συγκριτική εξέταση του Κ.Σ. με το Κ.Π. (σε δίγλωσση απεικόνιση ή σε δύο έγγραφα ή/και σε έντυπη μορφή)
➤ Διόρθωση/τελική μορφοποίηση και επιμέλεια
➤ Ανάγνωση του Κ.Σ. ως αυτόνομου κειμένου («μυρίζει μετάφραση;»)
➤ Προσεκτική ανάγνωση του Κ.Π.
➤ Κειμενική επεξεργασία και ανάλυση των παραγόντων- εξαγωγή όρων και δύσκολων σημείων
➤ Μελέτη και αναζήτηση της ορολογίας

**Πρακτικά της 6^{ης} Συνάντησης Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων
Τομέας Μετάφρασης του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Α.Π.Θ.
25-27 Μαΐου 2017, Θεσσαλονίκη**

➤ Μετάφραση-παραγωγή του Κ.Σ.

Πίνακας 3: Πίνακας διαδικασίας μετάφρασης

Δόθηκαν τέσσερα μικρά κείμενα, τα δύο αφορούσαν ευθεία μετάφραση και τα άλλα δύο αντίστροφη μετάφραση, καθώς είναι αρκετά συνηθισμένη η τελευταία στο πλαίσιο της νομικής μετάφρασης. Σε σχέση με την τυπολογία, τα κείμενα αυτά αφορούσαν τους τύπους 1,2,3 και 5 της ως άνω τυπολογίας, συνδυαστικά στην περίπτωση δύο κειμένων. Συγκεκριμένα δόθηκαν: α) απόσπασμα από κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (EN-EL) σχετικά με τον τελωνειακό κώδικα, β) σχολιασμός απόφασης του ΔΕΕ σε σχέση με την απαγόρευση εισόδου πολίτη της Ε.Ε. (EL-EN), γ) απόσπασμα από σύμβαση, άρθρο σχετικά με την αστική ευθύνη (EN-EL), δ) απόσπασμα από προσφυγή για φορολογικό ζήτημα (EL-EN).

Με βάση την παραπάνω διαδικασία, αφού ελέγξαμε/προβάλαμε τα Κ.Π. σε μορφή XLIFF στο περιβάλλον του TRADOS, τα συζητήσαμε σε δίγλωσση απεικόνιση, σε μορφή μεταφραστικών ενοτήτων και τα αναλύσαμε μαζί με αναφορά σε όσα ειπώθηκαν στο πρώτο σεμιναριακό μάθημα.

Αφού καταλήξαμε από κοινού σε κάποιες μεταφραστικές επιλογές και αποδόσεις, δόθηκαν τα κείμενα στην τελική τους μεταφρασμένη μορφή σε δίγλωσση απεικόνιση EN-EL ή EL-EN και συζητήθηκαν επί τούτου οι επιλογές. Σημειώνεται ότι στα κείμενα αποτυπώθηκαν διάφορα σημαντικά σημεία της νομικής μετάφρασης, όπως για παράδειγμα η πολυσημία των όρων και η πάγια χρήση κάποιων εξ αυτών σε συγκεκριμένα κείμενα, όπως συμβαίνει με το ρηματικό σύνολο “to lay down”, όπως αποκτά σημασία στο παρακάτω συγκεκριμένο:

Article 201 of Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (recast) (OJ L 269, 10.10.2013, p. 1), lays down that the release for free circulation will confer on non-Union goods the customs status of Union goods and entails the collection of any import duty due and other charges, as appropriate, the application of commercial policy measures and prohibitions and restrictions, and completion of the other formalities laid down in respect of the import of the goods.

Πίνακας 4: Απόσπασμα από το προς μετάφραση Κ.Π.1

Τέλος, σχολιάστηκαν τα μεταφραστικά ή γλωσσικά λάθη που σημειώθηκαν και έγινε η τελική επιμέλεια του κειμένου με βάση την παρουσίαση που προηγήθηκε, όπου είχαν παρουσιαστεί τα βασικά λάθη που μπορούν να γίνουν στη μετάφραση και δόθηκε ο ορισμός τους μαζί με χαρακτηριστικό παράδειγμα (π.χ. παρερμηνεία, άτοπο νόημα, παράλειψη, παράφραση, παρεμβολή κ.λπ. και η ανάλυση έγινε σύμφωνα με την ανάλυση του Π. Γ. Κριμπα, 2005 [και 2017]). Η τελική μορφή συζητήθηκε σε σχέση με το Κ.Σ. που δόθηκε στο τέλος της παρουσίασης σε αντιπαραβολή/σύνθεση με τις επιλογές των επιμορφούμενων.

4. Συνοπτικά πορίσματα του σεμιναρίου νομικής μετάφρασης

Το προτεινόμενο μάθημα είναι αυτό που από τον Sewell (Sewell στο Malmkjaer 1998: 46) προτείνεται ως μάθημα «κειμενικής συνειδητότητας», καθώς οι επιμορφούμενοι αντιλαμβάνονται το κείμενο που παράγουν, μαθαίνουν να κάνουν καλύτερες κειμενικές επιλογές στη Γ.Σ. ειδικά ως προς τη διατύπωση των φράσεων. Συνολικά, οι επιμορφούμενοι αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τον τεράστιο αριθμό από μικρές και

**Πρακτικά της 6^{ης} Συνάντησης Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων
Τομέας Μετάφρασης του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Α.Π.Θ.
25-27 Μαΐου 2017, Θεσσαλονίκη**

μεγάλες αποφάσεις που λαμβάνουμε όταν παράγουμε ή μεταφράζουμε ένα κείμενο (ό.π.).

Δεδομένου δε ότι η παρούσα συζήτηση εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής της γράφουσας (με επιβλέποντα τον αναπληρωτή καθηγητή Π. Γ. Κριμπά) παρακολουθεί τη διδασκαλία της νομικής μετάφρασης σε συνάρτηση με το προφίλ των νομικών μεταφραστών και με στόχο την συζήτηση των αναγκών του εν λόγω κοινού και των σχεδίων μαθημάτων για την ad hoc επιμόρφωσή τους ως προς τη θεωρία της μετάφρασης.

Τα πορίσματα της έρευνας που εκπονείται στο πλαίσιο της παραπάνω διατριβής παρουσιάζονται εδώ εξόχως συνοπτικά, καθώς θα συζητηθούν διεξοδικά στο πλαίσιο της ευρύτερης μελέτης. Το πρώτο συμπέρασμα που εύκολα συνάγεται, σε κάθε περίπτωση, από την υλοποίηση των υπό συζήτηση σεμιναρίων είναι πως οι νομικοί και οι δικηγόροι ενδιαφέρονται για την αρχική ή/και περαιτέρω επιμόρφωσή τους στη μετάφραση, όπως καταδείχτηκε στο σχετικό ερωτηματολόγιο σε ποσοστό 100% των παριστάμενων επιμορφουμένων με έμφαση στην επιλογή «σεμινάριο με εστίαση στη γενική μετάφραση, αρχικά, και στη νομική μετάφραση σε δεύτερο στάδιο».

Το πεδίο της νομικής κατάρτισης των μεταφραστών που αναλαμβάνουν τη μετάφραση νομικών κειμένων, καθώς και αντιστοίχως της μεταφραστικής κατάρτισης των νομικών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και σημαντική δυναμική σε μια εποχή που μέσω των νέων τεχνολογιών προωθούνται οι ευκαιρίες επιμόρφωσης. Δεδομένου δε ότι οι σύγχρονοι μεταφραστές χρησιμοποιούν τεχνολογίες αιχμής και αναπτύσσουν ολοένα και περισσότερα επαγγελματικά δίκτυα μέσω του διαδικτύου (Mihalache 2008: 55-57 στο Κριμπάς 2012: 248) αναδύονται σημαντικές προοπτικές για τη βελτίωση, αλλά και κοινωνικοποίηση και ανταλλαγή των γνώσεων και των πρακτικών των ιδίως στο πολυεπίπεδο και δραστήριο πεδίο της νομικής μετάφρασης.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Βηδενμάιερ Α. (2011). *Το παζλ της μετάφρασης*. Θεσσαλονίκη: Ένεκεν.
- Βαλεοντής Κ.Ε. και Π.Γ. Κριμπάς (2014). *Νομική Γλώσσα, Νομική Ορολογία. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Beaugrande De, R. και Dressler W. (1981). *Introduction to Text Linguistics* [8th impression 1996]. London and New York: Longman
- Γιουτίκας Δ. (2016). *Μετάφραση νομικών κειμένων από τη γαλλική στην ελληνική γλώσσα: η περίπτωση των δικαστικών αποφάσεων σε υποθέσεις διαζυγίων* (Doctoral dissertation, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Φιλοσοφική. Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας).
- Gémar J. C. (1979). «La traduction juridique et son enseignement: aspects théoriques et pratiques». *Meta: Journal des traducteurs Meta:/Translators' Journal*, 24(1), 35-53.
- Κοκκινίδου Α. (2015). «Επάγγελμα Νομικός Μεταφραστής», In *Πρακτικά της 5ης Συνάντησης Ελλήνων Μεταφρασεολόγων* στο http://echo.frl.auth.gr/5th_trad_congress/proceedings/Kokkinidou.pdf
- Κουτσιβίτης Β. (1994) *Θεωρία της Μετάφρασης*, Αθήνα: Ελληνικές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.
- Κριμπάς Π.Γ. (2017). *Εισαγωγή στη Θεωρία της Μετάφρασης*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κριμπάς Π. Γ. (2012). «Εργαλεία Κοινωνικής Δικτύωσης και Μεταφραστές: Η Περίπτωση του LinkedIn». In *Civitas Gentium*, 2:1, 245-283.
- Κριμπάς Π.Γ. (2005). *Συμβολή στη Μεταφρασεολογία* Αθήνα: Γρηγόρης.
- Malmkjær K. (Ed.). (1998). *Translation & language teaching: Language teaching & translation*. Saint Jerome Publications.
- Morris M. (1995). *Translation and the law*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Co..
- Πολίτης Μ. (2012) *Μεταφραστική Μεθοδολογία, Ζητήματα γνωσιακής προσέγγισης της διδακτικής της μετάφρασης*, Αθήνα: Εκδόσεις Ανατολικός
- Politis M., και Canellopoulou-Botti M. (2000) « Le sort des référents pragmatologiques dans le texte d'arrivée en traduction juridique». https://www.academia.edu/206923/Le_sort_des_r%C3%A9f%C3%A9rents_pragmatologiques_dans_le_texte_darriv%C3%A9e_en_traduction_juridique?auto=download